

3. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики / А. Д. Белова // Мовні і концептуальні картини світу. – К., 2004. – № 10. – С. 11–16.
4. Белоусенко П. И. Обучение метафорическому употреблению слов / П. И. Белоусенко // Русский язык и литература в школах УССР. – 1983. – № 6. – С. 26.
5. Гридина Т. А. Языковая игра: стереотип и творчество / Т. А. Гридина. – Екатеринбург : УрГПУ, 1996. – 214 с.
6. Мацько Л. І. Стилїстика української мови : підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько ; за заг. ред. Л. І. Мацько. – К. : Вища шк., 2003. – 462 с.

Мачульская Екатерина. Стилистические средства в рекламных слоганах Интернет-магазинов. В статье осуществлена попытка описать стилистические фигуры и приемы, использованные в рекламных слоганах. Материалом для исследования послужили рекламные слоганы англоязычных Интернет-магазинов. Приведены примеры использования таких стилистических фигур и приемов, как языковая игра, антитеза, гипербола, повтор (фонетические типы повторов – аллитерация и ассонанс), рифма, эпитет, метафора. Указано, что, создавая рекламный слоган, автор осуществляет отбор языковых средств в соответствии с выбранной стилистической тональностью, ориентируясь на коммуникативную ситуацию, характер адресата, среду функционирования, интенцию. Сделан вывод, что стилистические фигуры и приемы, в частности метафора, эпитет и разные повторы, являются самыми эффективными и наиболее употребляемыми в процессе создания рекламных слоганов. Однако среди проанализированных рекламных слоганов не зафиксировали таких, которые бы содержали метонимию, синекдоху, оксюморон, сравнения. Статья указывает на то, что все средства языка актуализируют рекламный текст, а разнообразие приемов словесного выражения, усиления экспрессивности должны быть принципами создания рекламных слоганов.

Ключевые слова: стилистические средства, рекламный слоган, реклама, метафора, эпитет, повтор.

Machulska Kateryna. Stylistic Means in the Advertising Slogans of Online Stores. The article is an attempt to describe the stylistic figures and techniques used in advertising slogans. Materials for the study are advertising slogans of the English online stores. The use of such techniques and stylistic figures as a language game, antithesis, hyperbole, repetition (phonetic types repetitions – alliteration and assonance), rhyme, epithet, metaphor has been exemplified. It has been indicated that while creating a slogan, the author selects language means in accordance with the selected stylistic tone, focusing on the communicative situation, the nature of the recipient, the operation environment and communicative intention. It is concluded that the figures and stylistic techniques including metaphor, epithet and various repetitions are the most productive and most widely ones used in the creation of advertising slogans. However, among the analyzed materials there are no slogans which would contain metonymy, synecdoche, oxymoron or comparison. Article indicates that all means of language actualize advertising text, and a variety of methods of verbal expression and increasing of expressiveness should be the principles of slogans creating.

Key words: stylistic means, slogan, advertisement, metaphor, epithet, repetition.

Стаття надійшла до редколегії
29.03.2016 р.

УДК 811.111'23'271:159.923

**Тетяна Мирончук,
Наталія Одарчук**

Інсургентна мовна особистість у британській лінгвокультурі

У статті зроблено спробу окреслити поняття інсургентності загалом та інсургентної мовної особистості зокрема. Коротко проаналізовано історико-культурну спадщину Британії від найдавніших часів до сьогодення й на цій основі виведено лінгвокультурний типаж британської інсургентної особистості. Способом дефініційного аналізу номінацій поняття *insurgent* та його похідних установлено ціннісні домінанти картини світу досліджуваної мовної особистості. Інсургент описано як тип особистості, для якої характерні неприйняття існуючих норм і порядків, залежності й підпорядкування, соціальної нерівності. Це породжує картину світу «інакшості», відмінну від насадженої та унормованої панівним режимом, урядом. Ключовими цінностями для такої особистості виступають поняття рівності, справедливості, неупередженості, свободи, волі, незалежності, демократії, гармонії.

Ключові слова: мовна особистість, інсургентність, британська лінгвокультура, бунтівник, система цінностей, ціннісні домінанти, номінації поняття, словникові дефініції.

© Мирончук Т., Одарчук Н., 2016

Постановка наукової проблеми та її значення. Останнє десятиріччя в лінгвістиці позначилося очікуваною зміною вектора досліджень. Будучи вичерпаними на площині, наукові розвідки все частіше переходять у трьохвимірний простір і зосереджуються на об'єктах, що перебувають на перетинах трьох, а то й чотирьох дисциплін, зокрема лінгвокультурології, лінгвоконцептології, лінгвоперсонології, гендерної лінгвістики тощо. Сучасні дослідження в комунікативній чи дискурслінгвістиці не мисляться без вивчення статусу, ролі та функцій основної ланки структури комунікативного акту й актанта комунікативних практик – комуніканта, який, будучи продуцентом мовленнєвих відрізків, є узагальненим образом носія культурних, мовних та соціальних цінностей і в цьому становить інтерес для лінгвістів як мовна особистість [4].

Аналіз досліджень цієї проблеми. У сучасному науковому лінгвістичному доробку є вивчення низки англійських типових образів особистостей, зокрема описано тип англійського колоніального службовця (В. В. Дерев'янська), британського прем'єр-міністра (Л. А. Васильєва), британської королеви (І. А. Мурзинова), лінгвокультурний типаж «англійський дворецький» (Т. В. Бондаренко), проаналізовано образ жінки як гендерного стереотипу (Є. А. Кузнецова) тощо. Проте відсутні хоча б деякі поодинокі вивчення концепту «інсургентність», мовної поведінки інсургента, як і не існує виведеного стереотипу інсургентної особистості в британській лінгвокультурі загалом. З огляду на вищесказане, наукову розвідку в цьому напрямі вважаємо **актуальною**.

Оскільки широке визначення поняття «інсургентність» може репрезентуватись у різножанрових комунікативних практиках (історичні, соціальні, дидактичні, педагогічні, екологічні, юридичні дискурси, тощо), то стаття обмежуватиметься суспільно-політичною сферою прояву інсургентної поведінки мовця.

Мета й завдання статті. Мета цієї лінгвістичної розвідки – спроба подати лінгвокультурологічний портрет інсургентної особистості як типового носія британської протестової субкультури, що виявляє себе в суспільно-політичній дискурсивній поведінці. Важливими **завданнями** для цього стає:

- визначення місця поняття «інсургент» у британській історично-культурній спадщині;
- установлення ціннісних домінант картини світу інсургента;
- вивчення семантичного обсягу поняття «інсургент» за допомогою аналізу номінацій поняття *insurgent*.

Об'єктом дослідження виокремлюємо особистість інсургента як збірне поняття активіста, бунтаря, борця проти суспільно-соціальних норм у британській культурі. **Предметом** вивчення є особливості структури мовної особистості, зміст його комунікативних практик.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Поняття «інсургент», позначаючи «особу, яка своїми діями протиставляє себе панівному, домінантному чи суперечить існуючому, правлячому режиму / порядку / нормі» (*fighting in the group against their own government or being in charge of the country; or disagreeing with some of the ideas or plans of the political party*) [10], реферує до подій, дій, фактів, явищ суспільно-політичного характеру, які спрямовані на політичне та соціальне протистояння, непокору чи повалення існуючих режимів, усталених норм поведінки, на територіальне, політичне, ідеологічне чи навіть особистісне визволення.

На перший погляд, може скластися думка, що інсургентність не повинна стати домінантним концептом у британській лінгвокультурі, оскільки усяке вільнодумство у формі виступів за рівність прав, свободу, зміну режиму тощо властиве радше демократичним, а не імперським державам, якою була й, зрештою, залишається Велика Британія. Однак у британській літературній спадщині все ж наявні тексти, у яких еспліковано образ такої особистості, а тому інсургентність як вияв не узуальних чи навіть антиусталених форм колективної свідомості та антисоціальних моделей поведінки заслуговує на лінгвістичний аналіз особистості інсургента. Необхідність його підсилюється відсутністю лінгвістичних інтерпретацій цих соціально значимих подій.

Формування лінгвокультурного типажу інсургента й парадигма становлення самого поняття інсургентності в британській лінгвокультурі започатковано ще з I ст. н. е., від повстання Боудіки, королеви кельтського племені іценів (корінних жителів Британії), яка очолила антиримське повстання в 61 р. н. е. Коли римські війська зайняли її землі, а імператор Нерон позбавив її титулу, свободолюбива королева змогла зібрати численне військо у 230 тис. людей, що в декілька разів перевищувало армію Светонія. У відомій промові з колісниці вона просила називати її не благородною королевою, яка мстить за відібране королівство, а звичайною жінкою, якої позбавили свободи [8]. І хоча повстання було придушене, а Боудіку страчено, вона увійшла в історію Великої Британії як символ жінки, яка готова радше вмерти, ніж жити рабинею. До того ж образ туземної войовниці Боудіки, яка принесла себе в жертву боротьбі з найбільшою імперією того часу, переосмислений у символ Британської імперії – найбільшої імперії людства.

Напівлегендарний герой середньовічних англійських народних балад Робін Гуд постає яскравим представником «бунтарської спільноти». Його непокоря пануючому режимові проявлялася в тому, що він грабував жадібних багатіїв і роздавав гроші біднякам. За переказами, він діяв зі своїми прибічниками у XII ст. у Шервудському лісі біля Ноттінгема й боровся за справедливість тим, що обкрадав багатих, віддаючи здобуте біднякам. Робін Гуд уособлював благородство, справедливість, був захисником слабких і знедолених, тож він справедливо заслуговує називатись одним із перших нон-конформістів, інсургентів, бунтівників.

Період зрілого середньовіччя Англії позначився селянським повстанням Уота Тайлера й Джона Бола. Будучи вихідцем із найнижчих соціальних прошарків населення, Уот Тайлер, колишній солдат, відповідно навчений дисципліни, був висунутий у народні вожді через незвичайну особистість, яку сьогодні прийнято називати харизмою. Він зміг підняти селян, край невдоволених новим податком, що вводився для продовження столітньої війни проти Франції (1337–1453), на повстання, кінцевою метою якого було скасування кріпацтва, установа помірної грошової ренти [9]. І хоча через зраду Уот Тайлер був підступно вбитий, повстання придушили, усе ж селяни отримали перемогу – на зміну кріпосному рабству й феодалізму впевнено йшла система капіталістичних відносин.

Усенародний бунт висуває ще одного поборника справедливості, проповідника соціальної рівності – бідного священика Джона Бола, звільненого повстанцями Тайлера з в'язниці. У поетичних творах, якими він звертався до однодумців-бунтарів, звучить гнівний протест проти жорстоких класово-прошаркових обмежень, незаслужених привілеїв і соціального гніту феодалізму. У них відлунює образне вираження ранньої концепції всезагальної рівності – освяченого Біблією братерства всіх людей, досягнення якого стало одним з основних ідеалів радикальної традиції Англії.

Прагнення народу до свободи не змогли вбити жодні репресії. Завершити все розпочате Уотом Тайлером, а саме ліквідувати останки феодальної держави, суджено було через 260 років Оліверу Кромвелю. Ще одна яскрава непокірна особистість в історії Англії, джентльмен за народженням, талановитий полководець, під чиею орудою війська отримували перемогу над прибічниками короля Карла I, Олівер Кромвель, перемігши короля, поклав край домаганням монарха до абсолютної влади [7]. Під час свого правління з титулом лорда-протектора Кромвель добився того, що Англію шанували в Європі, а сам він був популярним серед англійців завдяки образу непідкупного «народного» політика.

Вільям Фітц-Осберт, відомий під прізвиськом Вільям Довга Борода, поет Вільям Ленгленд, очільники повстань Томас Ваєтт і Роберт Кет, левелери, Джерард Вінстенлі й дігери, Вільям Ловетт і Чартистський рух [11], який був першим робітничим рухом, що згодом поширився всією Європою, – це далеко не повний перелік історичних постатей Британії, яких сміливо можна назвати інсургентами, адже причинами їхніх виступів, повстань, заколотів були незгода з гнітючим становищем, небажання коритися правлячій владі та йти на будь-які поступки, а кінцевою метою, яка й поєднує всі ці особистості – добитися рівності, справедливості, незалежності, визволення від непомірних утисків.

Суффражизм кінця XIX – початку XX ст. з очільницею цього руху Емілією Пенкхорст став продовженням соціально-бунтарських настроїв мас, започаткованих першими борцями за соціальну рівність та справедливість. Кінець XX – початок XXI ст. привнесли модифікації в поняття інсургентності за допомогою соціальної варіативності його прояву. Зокрема, на зміну антиколоніальним чи революційним суффражистським виступам приходить парадигма окультуреного соціального бунтарства та непокори, представлена політичними явищами (антиімперські настрої сучасної молоді та екс-колоніальних емігрантів), соціальними трендами (кампанії екоактивістів, тренди масової британської культури – панки, готи, емо тощо; антисексистські настрої мас), суспільно-науковими явищами (реформаторство, історичний ревізіонізм, науковий неопарадигматизм), педагогічно-дидактичними та соціолінгвістичними явищами (підлітковий делінк, ідіосинкразія, агностицизм), як прояв саморепрезентації, індивідуалізації та самоідентифікації особистості.

Отже, аналіз культурно-історичної спадщини Великобританії дає змогу вивести лінгвокультурний типаж інсургента. Це особа, наділена такими конститутивними понятійними ознаками: 1) харизматична особистість (найчастіше чоловік) яка проявляє гнівну непокору правлячому режиму; 2) яка понад усе прагне рівності й справедливості серед народу; 3) яка піднімає бунт, повстання, підбурює інших і веде за собою; 4) готова піти на ризик і навіть на смерть заради зміни режиму чи панівної ситуації.

Вивчення мовної особистості в лінгвістиці спирається на основоположні засади робіт В. В. Виноградова, М. М. Бахтіна, В. М. Солнцева та розвинене далі в ентокультурологічному напрямі в роботах науковців волгоградської лінгвістичної школи – В. І. Карасика, С. Г. Воркачова, Г. Г. Слишкіна та ін. На

сьогодні визнано, що типізована особистість є змістом концепту в його культурологічному визначенні [4, с. 9], тому структура лінгвокультурного типуажу, як і концепту, містить три складники – образний, понятійний та ціннісний [4]. Поняття «лінгвокультурологічний концепт» пересікається з поняттям «стереотип», позначаючи узагальнене уявлення про лінгвокультурологічний тип із тією відмінністю, що останній, на відміну від стереотипу, повинен бути представлений конкретною особистістю в соціумі чи літературним персонажем [1, с. 14].

Інсургент (*Mid 18th century: via French from Latin insurgent* – «*arising*», *from the verb insurgere, from in* – «*into, towards*» + *surgere* «*to rise*») позначає, насамперед, непокірну, бунтарську, вольнолюбиву й нескорену особистість, що не визнає авторитету влади чи домінування (*authority and superiority*). Приймаючи визначення концепту услід за вченими волгоградської школи, як багатогранного та поліреляційного психофізичного утворення культурно-значимого досвіду, який виступає заміщувачем поняття на рівні індивідуальної чи колективної свідомості та опредмечується мовними засобами [4, с. 5; 6, с. 8], визначаємо, що «інсургент» є творцем і носієм концепту *INSURGENCY*, зміст якого – воля й незалежність від панівної ситуації.

Спробуємо типізувати мовний образ інсургента, узявши за основу тричленну модель мовної особистості Ю. Караулова, представлену когнітивним, семантичним і прагматичним рівнями [5, с. 5], та тричленну модель лінгвокультурного типового образу, запропоновану В. І. Карасиком, у структурі якого виділяється перцептивний рівень (образний), інформативний рівень (логіко-понятійний), ціннісний рівень (діяльнісно-поведінковий). Логіко-понятійна компонента поняття моделюється на підставі аналізу дефініцій власне номінацій концепту та його номінативного ряду. Для визначення образного компонента поняття проводять асоціативний експеримент або аналіз характеристик (ознак) за даними асоціативних словників; для встановлення комунікативних ознак досліджують контекстуальні ознаки змісту поняття на підставі літературних джерел.

Культурологічне розуміння концепту спирається на поняття цінності – цементуючої сутності емпіричного досвіду людини, яка категоризує знання операторами індивідуально / колективно значимого та преференційного. Цінності вмонтовуються в картину світу індивідуального чи колективного носія мови, як архісмисли самосвідомості мовця, домінанти саморепрезентації особистості, орієнтири буттєвої поведінки соціальної групи. Отже, цінності виступають архіваторами культурно значимого досвіду, інвентаризаторами колективних / індивідуальних преференцій.

Загально прийнятно, що формування картини світу індивіда чи групи відбувається на когнітивному рівні через концепти й поняття, які складають ієрархічну систему цінностей, яка, зі свого боку, вибудовує ціннісну картину світу. Науковці одноставні в думці, що ціннісна картина світу – реляція оцінок й оцінних суджень, які втілюють узус морально-етичного, правового, етнічного, культурно-фольклорного надбання індивіда, групи чи соціуму у формі норм, приписів, нормативів, аксіом чи усталених звичаїв, еталону або стереотипу [2].

Для визначення системи координат і ціннісних домінант мовної особистості інсургента в британській лінгвокультурі звернемося до методу дефініційного аналізу номінацій поняття, або його похідних, у яких домінантні семи позначатимуть першочергові смисли, тобто ціннісні орієнтири «інсургента».

Семантичний рівень структури модельованої особистості інсургента, який звернений до вербалізації цінностей лексичними засобами, передбачає вивчення як семантичного обсягу власне номінацій інсургентної особистості, так і лінгвальних характеристик його тезаурусного фонду.

Синонімічний ряд номінації інсургента представлений лексемами *rebel, revolutionary, revolutionist, revolter, mutineer, rioter, insurrectionist, insurrectionary, seditionist, saboteur, malcontent*. Щоб виокремити частотні семи, розглянемо визначення, подані в авторитетних лексикографічних джерелах:

Insurgent (n.) – *fighting in a group against their own government or a person in charge of the country; a person who takes action to show they do not agree with some of the actions of the political party they support.*

Revolutionary (adj.) – *completely changed through violence; completely new and likely to have a great affect.*

Rebel (n.) – *a person who is opposed to the political system in their country and tries to change it using force or a person who shows their disagreement with the ideas of people in authority or of society by behaving differently.*

Revolt (v.) – *to refuse to be controlled or ruled; to take violent action against authority.*

Mutineer (n.) – *people taking part in a mutiny (a violent attempt to take control from people in authority especially in a military situation or on a ship.*

Riot (n.) – noisy, violent, uncontrolled public gathering, fighting mob, clashed violently.

Insurrection (n.) – an organized attempt by group of people to defeat the government or a person who is in power and take control of the country usually by violence.

Sedition (n.) – language or behavior that is intended to persuade other people to oppose their government.

Malcontent (n.) – a person who is not satisfied with the way things are, especially one who complains a lot and is unreasonable and difficult to deal with.

Lawless (adj.) – not controlled by law; illegal.

Faction (n.) – a group within a larger group with slightly different ideas from the larger group.

Subversion (n.) – an attempt to destroy or weaken the established system or government.

Insubordinate (adj.) – not obedient, not willing to obey orders from people from authority.

Disobedient (adj.) – (of children) not doing what they are told to.

Suffragette (n.) – a woman that increased awareness of the matter (demand for the right to vote) with a series of public protests [10].

Так, аналіз дефініцій виявив рекурентними семи «борець проти уряду/ системи», «не погоджуватись», «насилно», «протиправно», «протиставляти панівному», «інакшість», «не піддаватись поневоленню», «заволодіння владою збройним шляхом», «штурмова група», «повалення режиму», «зламати чи послабити існуючу систему», «непослух», «протест». В асоціативний ряд найменувань, які апелюють до образу інсургента, можна віднести, окрім вищезазначених, також такі компоненти: *challenge, insubordinate, oppositionist, recusant, refuser, resister, anarchist, discontent, extremist, radical, rebellious, mutinying, mutinous, rioting, seditious, lawless, factious, subversive, disobedient etc.* Усі вони перебувають найближче до понятійного ядра досліджуваного типажу, оскільки володіють найбільшою кількістю характеристик інсургентної особистості в британській національній свідомості.

Висновки. Отже, інсургента можна описати як тип особистості, для якої характерні неприйняття існуючих приписів та соціальної ієрархії в усіх її проявах: підлеглості, меншовартісності, залежності, диктату, підпорядкування, поневолення, пригнічення, соціальної нерівності, що породжує картину світу «інакшості», таку, що відмінна від насаджених й унормованих панівним режимом, урядом чи якоюсь групою цінностей. Ключовими ж цінностями такої особистості виступають поняття рівності, паритету, справедливості, неупередженості, об'єктивності, свободи, волі, незалежності, визволення, демократії, гармонії.

Перспективи подальшого дослідження. Логічним у подальшому вважаємо дослідити інсургентний дискурс, породжуваний інсургентною особистістю, як окремий тип інституалізаційного дискурсу, дискурс інакшості, у якому правила та приписи соціального інституту інтерпретуються комунікантами через модальні оператори неприйняття усталеності.

Джерела та література

1. Аксиологическая лингвистика: лингвокультурные типажы : сб. науч. тр. / под ред. В. И. Карасика. – Волгоград : Парадигма, 2005. – 310 с.
2. Воркачев С. Г. Лингвокультурный концепт: типология и области бытования / С. Г. Воркачев ; под общ. ред. проф. С. Г. Воркачева. – Волгоград : ВолГУ, 2007. – 400 с.
3. Дмитриева О. А. Лингвокультурные типажы России и Франции XIX века : монография / О. А. Дмитриева. – Волгоград : Перемена, 2007. – 307 с.
4. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс : монография / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
5. Караулов Ю. Н. Предисловие. Русская языковая личность и задачи ее изучения / Ю. И. Караулов // Язык и личность. – М. : Наука, 1989. – С. 200–207.
6. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка / Д. С. Лихачев // Известия Российской академии наук. – Серия : Литература и язык. – М., 1993. – Т. 52, № 1. – С. 3–9.
7. Павлова Т. О. Олівер Кромвель / Т. О. Павлова. – М. : Молодая гвардия, 1980. – 420 с.
8. Талах В. Н. История кесарей / В. Н. Талах. – Киев : [б. и.], 2013. – 239 с.
9. Poulsen Ch. The English Rebels / Ch. Poulsen. – L. : Journeyman Press, 1984. – 208 p.
10. Cambridge International Dictionary of English. – Cambridge University Press, 1995. – 1792 p.
11. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.agitclub.ru/museum/revolution1/eng/poulsen.htm>

Миرونчук Татьяна, Одарчук Наталия. *Инсургентная языковая личность в британской лингвокультуре.* В статье делается попытка определить понятие инсургентности вообще и инсургентной языковой личности в частности. Проводится краткий анализ историко-культурного наследия Британии от древнейших времен до сегодняшнего дня и на его основе выводится лингвокультурный типаж британской инсургентной личности.

Методом дефиниційного аналізу номінацій поняття *insurgent* і його производних встановлюються ціннісні домінуючі картини світу досліджуваної мовної особистості. Інсургент описується як тип особистості, для якого характерним є неприйняття існуючих норм і порядків, залежності і підкорення, соціального нерівності. Це породжує картину світу «разності», відмінною від нав'язуваної і нормованої діючим режимом, владою. Ключовими цінностями для такої особистості виступають поняття рівності, справедливості, непередубованості, свободи, волі, незалежності, демократії, гармонії.

Ключові слова: мовна особистість, інсургентність, британська лінгвокультура, бунтарь, система цінностей, ціннісні домінуючі, номінації поняття, словникові дефініції.

Mironchuk Tetiana, Odarchuk Natalia. Insurgent Language Personality in British Linguoculture. The article presents an attempt to outline the notion of insurgency in general and an insurgent language personality in particular. A brief analysis of the historical cultural heritage of Britain since ancient times till today is performed, and on its basis a typical British insurgent personality is portrayed. Value dominants of this personality's worldview are determined with the help of definition analysis method of the notion *insurgent* and its derivatives. Insurgent is described as the type of personality, which can be characterized by non-acceptance of existing norms and rules, dependence and subordination, as well as social inequality. This begets the worldview which differs from that imposed and standardized by the active regime or government. The key values for such personality are the notions of equality, justice, objectiveness, freedom, will, independence, democracy and harmony.

Key words: language personality, insurgency, British linguoculture, rebel, value system, value dominants, notion nominations, dictionary definitions.

Стаття надійшла до редколегії
30.03.2016 р.

УДК 801.561.3:811.111'23'367

Ирина Морозова

«Умение общаться с людьми – это товар, и я заплачу за такое умение больше, чем за что-либо другое на свете» (Дж. Рокфеллер).

Сказать так, чтобы Вас услышали: синтаксические принципы эффективности речевого общения

Исследование и подтвердивший его эксперимент продемонстрировали прямую связь между восприятием сообщения и результативностью беседы и указали, как уровень синтаксиса, иконически отражающий ментальную деятельность говорящего, может способствовать увеличению эффективности общения и позиционироваться как определенный вид гуманитарной техники оптимизации речевой коммуникации в целом.

Представленная статья продолжает серию исследований по выявлению вербальных средств эффективного общения в современном английском языке. Отдавая должное исследованиям в области английского диалогического общения, делается заключение о том, что скрытые механизмы, обеспечивающие положительный результат беседы, до сих пор не выявлены. Исходя из посылки о выборе соответствующих гуманитарных техник как залогом эффективности беседы, последние в работе выделяются на уровне синтаксиса.

Выводы делаются на основе анализа 500 тематических узлов, отобранных методом сплошной выборки из современного англоязычного художественного диалога с последующей верификацией полученных данных путем экспериментального опроса 100 информантов-британцев. Проведенное исследование и подтвердивший его эксперимент продемонстрировали прямую связь между восприятием сообщения и результативностью беседы и указали, как уровень синтаксиса, иконически отражающий ментальную деятельность говорящего, может способствовать увеличению эффективности общения и позиционироваться как определенный вид гуманитарной техники оптимизации речевой коммуникации в целом.

Ключевые слова: эффективность коммуникации, предложение, поверхностная структура, речевое воздействие, тематический узел.